

Voorstellen voor antibijtmaatregelen

Hieronder volgt een lijst met suggesties voor interventie maatregelen om bijterij te bestrijden en te voorkomen. De maatregelen zijn gesorteerd op geschiktheid aan de hand van de 'risico-score'. De maatregelen staan niet op zichzelf, wat betekent dat u ook combinaties kunt maken om bijterij aan te pakken.

Preventieve maatregelen:

Management

- Groepssamenstelling (tomen bij elkaar houden)
- Bezettingsgraad verlagen (bijv. wat eerder afleveren)
- Vroege(re) detectie van bijterij:
  - Vaker diercontrole (2 of 3 x per dag; letten op staarhouding, bijtpuntjes)
  - Proactief bijters opsporen (fellere dieren; achterblijvers)
- Aandacht voor voermanagement (bijv. hogere continuïteit van voersamenstelling en voerbeurten)

Hokuitrusting:

- Substraat/ruwvoer op de (dichte) vloer
- Substraat/ruwvoer in een houder
- Afleidingsmateriaal: Sital/plastic touw / Jute zak / materiaal aan een ketting / (vers) snoeihout / Bite rite / bewegende waternippels
- Combinatie van meerdere maatregelen, bijv. duurzame materialen die elke dag van hok wisselen.
- Vloervoeding
- Eigen ontwerp/materiaal (nieuw)
- Extra ruimte (minder dieren opleggen; dieren tijdelijk op voergang laten lopen)

Gezondheid:

- Extra hygiëne maatregelen (niet overleggen biggen, ontsmetting, aparte bedrijfskleding per diergroep, etc)
- Vaccinatie (streptokokkenbestrijding)

Klimaat

- Andere instelling van temperatuur/ventilatie
- (Dag-)licht aanpassen
- Minder tocht
- Koeling (bijv. middels sproeiërs)

Voer en Water

- Extra voerbak en/of watervoorziening
- Ander voer (samenstelling; pelletgrootte, e.d.)

Algemeen:

- Oorzaak opsporen
  - Expertadvies over bijv. gezondheid, klimaat, voeding, fokkerij, hokverrijking
  - Meer naar (individuele) dieren kijken om het type stressor op te sporen:
    - Agressie/bijterij (huidlesies/schrammen)
    - Op elkaar liggen/hijgen (te koud/te warm)
    - Water/voer toegang
    - Verstoord liggedrag (onvoldoende ruimte)

Curatieve maatregelen:

- Anti-bijtspray op bijtwonden aanbrengen
- Dieren uit het hok halen (slachtoffers en/of bijters)
- Oorzaak opsporen en wegnemen (hokverrijking, klimaat, voeding, gezondheid)